

E G Y E T E M

2003. november

A SZEGEDI FELSOÓKTATÁS INFORMÁCIÓS HÁTTÉRMAGAZINJA

„Én nem félek attól, hogy eltömegesedik a felsőoktatás”

Interjú Szabó Gáborral, az SZTE rektorával – II. rész

– Milyen változásokat tervez pl. a képzési rendszerben? Versenyképes-e ma a Szegedi Tudományegyetem által kiállított diploma? Milyen kihívásokot tartogatnak e téren a következő évek: az uniós csatlakozás, a diplomások arányának gyors növekedése? Hogyan tarthat lépést az idővel az SZTE pl. az információs társadalom lehetőségeinek hatékony kihasználását tekintve?

– Stratégiai súlypont mindenekelőtt korszerű tudás biztosítása a hallgatóknak. Rögön hozzáteszem, hogy ha a hallgatók nem akarják ezt a korszerű tudást befogadni, akkor ez csak egy stratégiai elképzelés marad. Ezért mondom azt, hogy ez egy interaktív folyamat: mi adjuk Önöknek, Önöknek pedig fogadni kell. Azt szoktam mondani, hogy az itt megszerzett tudás 5 %-át lehet hasznosítani a gyakorlatban. A probléma az, hogy az ember nem tudja előre, melyik lesz az az öt százalék. Természetesen a jövő az oktatás korszerűsítése: az elektronikus universitas hazai és nemzetközi szinten. Ez azt jelenti, hogy minél inkább ki kell használni az információs társadalom eszközeit és lehetőségeit. Ehhez nyilván technikai feltételek kellenek, bár nem tartom rossznak az SZTE felszereltségét e téren. A rektornak az a feladata, hogy a lehetőségeket összerendezze. Ne uniformizálja, hanem összerendezze, mert ez egy nagyon sokszínű, 11 karú egyetem. Bizonyos uniformizálást végre lehet hajtani, de teljesen egységesíteni nem lehet és nem is érdemes. Én azt szeretném, ha élénkebb lenne a belső mobilitás az egyetemen belül. Magyarországon az egyetemek közti mobilitás a hallgatók mindössze egy százalékát érinti – ez kevés. Ami az egyetem által

kiadott sok száz diploma piaci értékére vonatkozó kérdését illeti, nem nagyon tudok pontos választ adni, mert nincsenek hiteles vizsgálatok és visszajelzések. Bizonyos klasszikus szakokon egészen biztos, hogy jó az elfogadottság. Abban is biztos vagyok, hogy nem állunk rosszabbul, mint bármelyik magyar egyetem. Ugyanis annyira felgyorsult a világ, hogy a tudás 3-5 év alatt elévül. Tehát nagyon nagy ugyan a felelősségünk, de nem egy életre szól. A mi felelősségünk az, hogy az alatt a 3-5 év alatt, amit a hallgató itt tölt, stabil tudást és képesítést tudjon szerezni. De egy egyetemnek soha nem lehet az a feladata, hogy munkakörre, beosztásra, munkahelyre képezzen. Ezt el kell felejtetni, ez egy nagy holtidővel működő munkahely. Itt leg-

alább 5 évig kell kipróbálni valamit, nem lehet közben irányt változtatni. A hallgató persze változtathat, de ehhez korszerű diák tanácsadásra és karrier-tanácsadásra van szüksége. Nem a kincstári optimizmus mondatja velem, de ha azt nézzük, hogy 2003-ban több hallgató jelentkezett az SZTE-re, mint 2002-ben, ha azt mondjuk, hogy tavaly az első helyen jelentkezettek számát tekintve a SZTE a magyar felsőoktatásban az 5. helyet foglalta el, az idén pedig feltornázta magát a dobogóra, akkor azt kell mondjam, hogy az egyetem iránt való érdeklődés stabil és növekedést mutat. Ennél többet nem tudok prognosztizálni, de ha az olyan a tartalmi és módszertani változtatásokat bevezetjük, mint e-universitas, távoktatás, mobilitás, akkor a társadalom észre fogja venni és el fogja fogadni a diplomáinkat. De még egyszer hangsúlyozom, hogy a társadalomnak is nagy a felelőssége abban, hogy a pályakezdőknek lehetőséget teremtsen, hogy munkát találjanak és ne az egyetemre mutogassanak, hogy túlképzést, túlkínálatot produkál. Én nem félek attól, hogy eltömegesedik a felsőoktatás, hiszen minden társadalomban az a cél, hogy minél több ember képzett legyen. Az a lényeg, hogy kiművelt emberfők legyenek, akik bármikor tudnak pályát módosítani, bármikor tudnak más tudásanyagot felvenni.

– A piacképes diploma azt kell, hogy jelentse, hogy annak megszerzését követően a fiatal álláskereső megtalálhatja számítását a munkaerőpiacon. Ennek érdekében létrejöhet-e a korábbinál szorosabb együttműködés a piac szereplőivel, az üzleti világgal – ahogy arra vannak tervek pl. a Hewlett Packarddal kötött szerződés esetén –, és ennek lehet-e hatása a képzésre?

– Mindenképpen lehet hatása, hiszen ha olyan támogatási szerződéseket köt az egyetem, amelyek felajánlanak ösztöndíjat a nappali képzésben részt vevő hallgatóknak, felajánlanak predoktori ösztöndíjakat a doktori képzésre való felkészülésre, felajánlanak olyan forrásokat, amelyből rangos, nemzetközi tekintélyű és hírvé professzorok idehívására teremtenek forrásokat, ha felajánlanak olyan forrásokat, amiből új és korszerű hallgatói lakásokat tudunk felépíteni, akkor ennek meglesz a hozadéka. A támogatások megszerzéséért a stratégiai rektorhelyettes lesz a felelős, amely munka során először fel kell tárni a támogatási lehetőségeket. Az első forrás az a szakképzési hozzájárulás, amely a gyakorlati oktatási háttér fejlesztésére fordítható. A kormány elfogadta az innovációs törvény tervezetét, ez egy harmincmilliárdos büdzsé, melyet kutatásfejlesztési innovációra szánunk. Ez szintén jelentős forrás lehet. Észnél kell lenni a SZTE-nek, hogy minél több olyan céget tudjunk a holdudvarunkban tartani, amelynél „startolhatunk” ezekre a forrásokra. Szintén a stratégiai rektorhelyettes fogja működtetni a Társadalmi Tanácsot, amelyben nagyon rangos gyakorlati szakemberek képviseltetik magukat Szegedről és az ország különböző részeiről egyaránt.

– *Mi a véleménye arról a kezdeményezésről, mely részben hallgatóktól indult el, azaz: létesüljön egyetemi szoborpark az új, Ady téri Tanulmányi és Információs Központ területén? Képes lesz-e anyagilag ezt finanszírozni az egyetem, mikor adhatják át az információs centrumot és mikor állíthatják föl az első alkotásokat?*

– Természetesen jó ötletnek tartom. Akkor tudom megmondani, hogy lesz-e forrás, ha tudjuk, hogy mekkora a projekt. Ezt az épületet reményeim szerint 2004. június 30-án átadjuk. Bizonyos dolgokban egy kicsit el vagyunk késve. Funkcionálisan nem tudjuk, hogy miként fog működni a kongresszusi központ, csak a könyvtárról van elképzelésünk. Tehát nagyon sokat kell dolgoznunk, hogy amikor az épületet átadjuk, működőképes legyen. Nagyon szeretném már most megszerettetni a leendő használókkal a házat. Most úgy érzem, mindenki félve tekint az épületre, hogy miként fogjuk előteremteni a működtetési költségeket. Inkább azon kellene gondolkodni, hogyan tudjuk üzemeltetni a házat. Az fontos, hogy a működtetési költség kitermelődjön, de azon, hogy egy korszerű házat hogyan

tudunk tartalommal megtölteni, már most gondolkodni kell.

Azt nem tudom, hogy hol helyezkedne el ez a szoborpark, mindenesetre elég nagy a terület ahhoz, hogy megvalósuljon az elképzelés. Azt gondolom, ahogy például Szent-Györgyi Albert szobrát egy szponzor ajánlotta fel (MÉH Rt), a jövőben is követhető gyakorlat lehetne. Egészen biztos vagyok benne, hogy az egyetemi források mellett a külső források is megszerezhetők ilyen célra. De valakinek ezt a gondolatot folyamatosan képviselnie kell.

– *Nyár végi hír, hogy közös tárgyaló bizottságot alakít az egyetem és a szegedi önkormányzat. Mi ennek a bizottságnak a feladata, és hogyan képzelem el Ön a jövőben az SZTE és a Város együttműködését?*

– Találkoztunk a polgármesterrel és elhatároztuk, hogy munkabizottságot hozunk létre. Én nem vagyok híve a vállalatgatos, látványos együttműködési szerződéseknek, abból van itt egy pár az egyetemen. Én annak vagyok a híve, hogy dolgozzunk. Együtt kell működnünk a Regionális Együttműködési Tanács létrehozásában. Ez elsősorban az egészségügyi ellátással foglalkozó karokat érinti. Együtt kell működnünk programszervezésben és programegyeztetésben, mert nekem egy kicsit rosszul esett, hogy az egyetem, mint intézmény kimaradt a Szegedi Ifjúsági Napok szervezéséből. Holott mi adunk 25000 hallgatót a városnak, aki fogyaszt, eszik, iszik, diszkóba jár és így tovább.

A másik munkacsoport az informatikával kapcsolatos együttműködésért felel, de abban is egyeztetni kell, hogy az itt lévő több mint 30000 egyetemi polgár kiszolgálása hatékonyabban működjön a jövőben. Tehát munkaszervezetek lesznek, de még nem alakultak meg. A tárgyalófelek már ki vannak jelölve.

Én azt javasoltam a polgármester úrnak, hogy mindig legyen a fejében az egyetem, én meg azt ajánlottam fel, hogy nekünk meg mindig a fejünkben lesz a város. Nem tudássziget szeretnénk lenni a városban, hanem egy nyitott egyetem. Ennek egyik formája, hogy a tanévnyitón a taláros professzorok végigvonulnak a Kárász utcán. Nem kell szégyellnünk taláros mivoltunkat. Ez elsősorban az egyetem ünnepe, de érezze magáénak a város is.

– *Az országosan jellemző takarékosági intézkedések hogyan érintik az egyetemet?*

– Nem örültem neki, hogy augusztusban 360 milliós elvonás fogadott. Szerencsére volt az egyetemnek egy vis maior alapja, amelyet három év alatt gyűjtöttünk össze. Ha nem lesz rendkívüli helyzet a következő három évben, amíg ezt a keretet újra feltöltjük, nem lesz probléma a működésben. Ha viszont vis maior helyzet lesz, az súlyosan érinthet bennünket. Mi sem vonhatjuk ki magunkat a társadalmi közteherviselésből, de szerencsétlen döntésnek tartom, hogy a felsőoktatást ilyen mértékben érintették az elvonások. Stabilabb gazdasági környezetet kellene biztosítani az oktatásnak, az egészségügynek.

– *A tanévet már uniós polgárként fejezzük be. Megvalósítható-e az egyetem szorosabb együttműködése távolibb európai egyetemekkel ill. az európai egyetemeivel (Temesvár, Újvidék)?*

– Az SZTE-nek nagyon tartalmas határon túli és EU-s kapcsolatai vannak és a tengerentúlon is rendelkezik partnerekkel. A régiót én tágabban értelmezem, ez a régió egészen Kolozsvárig tart. Az együttműködés számunkra létkérdés, hiszen Románia EU-kedvezményezett ország lett és előbb-utóbb kedvezményezett ország lesz Szerbia-Montenegró is, így a keleti régió felsőoktatási intézményeinek versenyezniük kell a hallgatókért. Ami az európai uniós versenyt illeti, ott egy picit hátrányban vagyunk, mert az egyetem méretéhez képest sokkal több idegen nyelvű szolgáltatást kellene nyújtani sokkal korszerűbb technikával. Egy rangos európai egyetemen lényegesen több szolgáltatást találunk. Félő, hogy ha ezen belátható időn belül nem változtatunk, akkor a külföldi hallgatók nem fognak bennünket választani. Kevés az itt tanuló külföldi hallgatók száma, ennél sokkal több kell. Az Erasmus-program nagyon jó lenne, de jelenleg sokkal több hallgató érkezik ide, mint amennyi ki-megy tanulni külföldre. Ennek két oka van. Az egyik, hogy néha nehezen találunk vállalkozó hallgatót a nyelvtudás hiánya miatt. A másik ok gazdasági: az általunk nyújtott ösztöndíj vagy támogatás egyszerűen elégtelen. Az én szándékaim között szerepel, hogy erre forrást találjunk, hogy a tehetséges hallgatók emiatt ne maradjanak ki a nemzetközi programokból.

Erhardt Ágoston – Haág Zalán István

Az interjú teljes szövege olvasható az Egyetem Online weboldalon:

www.egyetem.szeged.hu

HÖÖK Díszközgyűlés és határozatképtelen Közgyűlés Szegeden

Emléktábla 1988 diákhőseinek

Az október 16-i HÖÖK-díszközgyűlés előtt emléktáblát avattak a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Auditorium Maximumában a 15 éves hallgató mozgalom évfordulóján.

Az emléktábla a tizenöt éves hallgatói mozgalomnak állít emléket, 1988-ban ugyanis elsőként az akkori József Attila Tudományegyetem Bölcsészkarán kezdtek sztrájkot jogaik védelmében a hallgatók (és a hozzájuk csatlakozott oktatók) Pikó András V. éves hallgató vezetésével. A megmozdulás az ország többi egyetemén és főiskoláján is követőkre talált, ami elvezetett az Országos Felsőoktatási Érdekvédelmi Szövetség (OFÉSZ) megalakulásához. Az emléktábla-avatáson részt vett a szegedi országgyűlési képviselők többsége is. Az emléktáblát Botka László országgyűlési képviselő, Szeged Polgármestere és Barthel-Rúza Zsolt, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája elnöke leplezte le. Botka László beszédében hangsúlyozta: a szegedi egyetemi ifjúság mindig is élen járt a demokratikus változások terén, mindig egy lépéssel előbbre járt saját koránál. Így volt ez '56. október 16-án, amikor létrejött a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége, és így volt az 1988-as megmozdulások idején is. Barthel-Rúza Zsolt kiemelte: '56-ban, majd '88-ban is jelentős változások indultak el innen, melyek végül a HÖKOSZ és a HÖÖK megalakulásában teljesedtek ki. A HÖÖK-elnök hozzáfűzte: bízunk abban, hogy a hallgatói mozgalom nem fog eltűnni a történelem süllyesztőjében. Ezt követően politikai, ifjúsági és civil szervezetek, köztük a Belvedere Szegedi Tudományegyetem Polgárait, továbbá a hallgatói önkormányzatok és a Nagy Imre Társaság képviselői helyezték el a megemlékezés virágait.

Gyurcsány Ferenc igen, Boross Péter nem

Ezt követően került sor a HÖÖK Díszközgyűlésére. Az eseményen mások mellett felszólalt Gyurcsány Ferenc gyermek-, ifjúsági és sportminiszter is, az előzetes hírekkel szemben viszont távol maradt Boross Péter korábbi miniszterelnök. A rendezvényen felolvasták Besenyei Lajosnak, a Miskolci Egyetem rektorának, a Magyar Rektori Konferencia alelnökének üdvözlését.

A HÖÖK díszközgyűlése valamivel 15 óra után vette kezdetét Szegeden, az egyetem Bölcsészkarának Auditorium Maximumában. A rendezvényt Berta Árpád, az SZTE BTK dékánja nyitotta meg. Elsőként Gyurcsány Ferenc gyermek-, ifjúsági és sportminiszter tartott előadást, melyben hangsúlyozta a HÖÖK történelmi szerepét. A jogvédelem kapcsán elmondta: úgy tűnik, a kormánypárti képviselők többsége sem támogatná a diákok utazási kedvezményeinek szűkítését. Majd kijelentette: nem tud választ adni arra kérdésre: a HÖÖK azaz, hogy az évek során megszerzett régi jogokat védi, progresszív-e? Másodikként Mang Béla, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára beszélt a magyar felsőoktatás elmúlt másfél évtizedéről. Ennek kapcsán megjegyezte: az egyetemi hallgatók az oktatást tekintve mindig is reformpárti volt. Kiss Tamás, a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (MEFESZ) alapító elnöke a Szabad Európa Rádió egykori hangfelvételének bemutatását is fölhasználva visszaemlékezésében felidézte a MEFESZ 1956. október 16-i megalakulását, az október 20-i nagygyűlést és az október 23-án kirobbant forradalomhoz vezető út főbb állomásait. Fábry György, az 1989-ben megalakult Országos Felsőoktatási Érdekvédelmi Szövetség (OFÉSZ) alapító elnöke a hallgatói önkormányzatiság őskorát idézte fel beszédében, melyben utalt arra, hogy a helyenként már létező hallgatói önkormányzatok hogyan folytatták küzdelmüket az országos hallgatói érdekvédelmi szervezet létrehozásáért többek között az akkori országos ifjúsági szervezettel, a KISZ-szel vitázva. Záróként Barthel-Rúza Zsolt, a HÖÖK elnöke szólt a HÖÖK jelenéről és lehetséges jövőjéről, megemlítve: az OM által kidolgozott felsőoktatási reformterv tartalmaz olyan elemeket, mellyel a HÖÖK vezetése nem ért egyet. A közel kétórás díszülés végén a résztvevők elfogadtak egy zárónyilatkozatot, mely kimondja: a HÖÖK tagjai a mindenkor kormány kötelezettségének tartják, hogy a HÖÖK véleményét kikérje minden olyan kardinális kérdésben, amely a magyarországi hallgatókkal kapcsolatos. A zárónyilatkozat tartalmazza továbbá, hogy a HÖÖK elfogadhatatlannak tartja az utazási kedvezmények csökkentését, a Diákhitel kamatának további emelését és a felsőoktatási intézményektől való további elvonásokat, elkerülhetetlennek tartja viszont a hallgatói normatíva további emelését és a kollégiumépítési program mielőbbi megkezdését.

Magyar Bálint az OM terveiről

Másnap délelőtt Magyar Bálint hallgatói önkormányzati vezetők előtt beszélt a tárca terveiről és válaszolt a hozzá intézett kérdésekre a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája szegedi Közgyűlésének helyszínén, a Novotel Szállóban.

Az oktatási miniszter fontosnak ítélte a lakhatási támogatások további növelését és a magántőke bevonását a kollégiumépítésekbe. Magyar Bálint reményének adott hangot azzal kapcsolatban, hogy megvalósul a kormány terve, mely szerint 30 milliárd forintos beruházás keretében 10 ezer új kollégiumi férőhely létesül 2006 végéig. Az utazási kedvezmények megvonásáról – mellyel kapcsolatban előző nap Gyurcsány Ferenc gyermek-, ifjúsági és sportminiszter úgy vélekedett, hogy azt a kormánypárti képviselők többsége sem támogatná – úgy vélekedett, hogy a kedvezmények drasztikus megvonására nem lehet számítani. Szóba került a HÖÖK és a minisztérium vezetőinek pár nappal korábbi találkozója, ezzel kapcsolatban Magyar Bálint megjegyezte: terveik szerint a HÖÖK továbbra is monopolszervezetként képviseli majd a hallgatókat. Az oktatási miniszter szólt még a Sulinet expressz program sikeréről, hiszen – mint mondta – számítógépes el látottság terén hazánk jelentős elmaradásban van a fejlett európai államokhoz képest.

Kora délután Csillag Tamás, a Diákhitel Rt. munkatársa tartott előadást a résztvevő HÖK-vezetőknek a hitelkonstrukcióról, a diákhitel kamatáról, a hitelfelvevők számának változásáról.

Határozatképtelen Közgyűlés

Ezt követte volna a HÖÖK Közgyűlése, de az összegyűlt hallgatói önkormányzati vezetők nem tudtak határozatképes közgyűlést tartani, mivel bizonyos egyetemek ill. karok HÖK-vezetői, noha jelen voltak, nem vették fel mandátumukat a Közgyűlés megkezdése előtt.

Alig több mint 50 kar képviselői vették föl mandátumukat. Ez több mint 30-cal kevesebb annál, mint ahány szavazatra a határozatképes ülés megtartásához szükség lett volna. Tizenöt perc szünet után a

mandátumot fölvevő karok száma 48-ra csökkent, így a határozatképes ülés megtartásának kísérlete kudarcba fulladt. Azok – információink szerint mintegy negyven kar – nevében, akik – bár képviseltették magukat – mandátumukat mégsem vették föl, Vas Bálint (Pécsi Tudományegyetem) szólalt föl a jelenlévők előtt. Mint fogalmazott, a „nagy egyetemek nevében” kijelentheti: elveszett a bizalom a HÖÖK-vezetés iránt, ezért arra kéri Barthel-Rúza Zsoltot, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája elnökét, támogassa azon kérésüket, hogy a HÖÖK Elnökségébe 5 tagot delegáljanak. Barthel-Rúza Zsolt visszautasította a javaslatot. Kijelentette: az elnökséget jelentős többséggel választották meg, és mint ahogy eddig is, ezután is mindenkinek lesz lehetősége arra, hogy ha akar, dolgozzon, hiszen a HÖÖK Közgyűlésében és Választmányában – a két legfőbb döntéshozó szervben – minden intézmény és régió képviselve van. Közölte, hogy hétfőn határoz arról, hogy mikorra hívja össze a HÖÖK rendkívüli választmányi ülését; 8 napon belül pedig a HÖÖK Közgyűlést – változatlan napirenddel – is össze kell hívni.

A határozatképtelen közgyűlés végén Barthel-Rúza Zsolt köszönetet mondott a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzat Rendezvényszervező és Marketing Bizottságának és az Universitas Szeged Kht.-nak a csütörtöki és pénteki konferencia megszervezéséért és lebonyolításáért.

Az alábbiakban dr. Kiss Tamásnak a HÖÖK szegedi díszközgyűlésén, a bölcsészkar Auditorium Maximumában elmondott ünnepi beszédét közöljük. A MEFESZ egykori alapító elnöke október 23-án alkalmából az idén a Nagy Imre Érdemrendet is átvehette Mádl Ferenc köztársasági elnöktől.

Vihar volt Szegeden

Mindenek előtt kérem, hogy ne várjanak tőlem egy tudományos igényű előadást, bár izgalmas történelmi feladat lenne az 1956-os és 1988-as hallgatói mozgalmak párhuzamba állítása, csupán mint hajdani résztvevő szeretném felidézni az 56-os napokat, azok felejthetetlen hangulatát.

Közel fél évszázada, 47 évvel ezelőtt szinte pontosan ebben az időben és ezen a helyen nem ünnepi hangulatú megemlé-

kezésre gyűltek össze a szegedi egyetemi és főiskolai hallgatók, hanem nagyon is feszült, várakozó állapotban, sokan még félve is, nem tudva mi fog történni a következő órákban.

Mielőtt azonban feleleveníteném az akkor történeteket, szükséges néhány szót szólni az előzményekről, bár ezek – nagyon remélem – közismertek. Magyarország akkor már 10 éve katonai megszállás alatt volt, egy Moszkvából vezérelt szűk körű pártvezetés kegyetlen, diktatórikus eszközökkel irányított, és kivégzésekkel, börtönök, internálótáborokkal fojtott el minden ellenvéleményt, minden a központi akaratól eltérő magatartást. Óriási volt a lappangó társadalmi feszültség, ami aztán október 23-án és az azt követő napokban órák alatt a felszínre tört az egész országban. A XX. moszkvai pártkongresszust követően

1956-ra kiábrándult, csalódott lett és belülről ismerve a hatalom módszereit, a diktatúra korlátait csak nagyon szerény engedményeket, kisebb reformokat próbált elérni, több-kevesebb sikerrel.

Természetesen így utólag értékelve az előbbiekből következik, hogy az egyetemi, főiskolai hallgatóságra, mint a leendő értelmiségre várt ez a munka. A fiatalok, akik lelkesebbek, szókimondóbbak, talán még naivabbak is, és szüleik életén keresztül ismerték a társadalmi valóságot, hallgatva közben az oktatás során ennek ellenkezőjét, felismerték a hazugságokat, az igaztalanságokat, és így tökéletesen alkalmasak voltak erre a feladatra.

Visszatérve az 1956-os eseményekre, mint hasonló feszült helyzetekben, most is csak nagyon kevés kellett ahhoz, hogy elinduljon a robbanás. A szikra ebben az esetben

egyrészt az volt, hogy a budapesti bölcsészhallgatók október 10-én kelt felhívásukban követelték az akkor kötelező orosz nyelv fakultatív oktatását, kilátásba helyezve annak bojkottálását a követelés nem teljesítése esetén, másrészt október 13-án – értesülve a bölcsészek felhívásáról – 2-3 évfolyamtársamnak felvettem egy független diák-érdekvédelmi szervezet létrehozásának, megszervezésének szükségességét, hivatkozva arra, hogy az orosz nyelv fakultatívva tételen túlmenően nagyon sok egyéb probléma megoldását kellene kö-

Berta Árpád, az SZTE BTK dékánja megnyitja a HÖÖK díszközgyűlést. Mellette a HÖÖK vendégei (balról jobbra): Gyurcsány Ferenc miniszter, Fábry György, az OFÉSZ alapító elnöke, Mang Béla helyettes államtitkár és Kiss Tamás, a MEFESZ alapító elnöke

ugyan sokan azt remélték, hogy érdemi változások történnek, enyhül a diktatúra, azonban csalódnuk kellett, mert néhány apró engedmény kivételével 56. tavaszán és nyarán sem történt semmi lényeges változás.

A történelem azt bizonyítja, hogy a radikális társadalmi változások, forradalmak szellemi előkészítője, megfogalmazója általában az értelmiség. A magyar értelmiség 1956-ban – helyzetéből adódóan – azonban véleményem szerint nem volt abban a helyzetben, hogy ezt a feladatát teljesíteni tudta volna. Miért? Mert egyrészt az 1948 és 56. közötti években a pártvezetést nem támogató értelmiségiek vagy emigráltak, vagy koholt politikai vádak miatt börtönben ültek, illetve úgy megfélemlítették őket kitelepítéssel, internálással, de legalább a munkahelyről való eltávolítással, hogy eszükbe sem jutott a rendszer ellen nyíltan fellépni. Másrészt a párthű értelmiségiek nagy része

vetelni, másrészt a sztrájkot nem tartottam célravezető eszköznek. Ez az ötlet háládszerűen terjedt, a hallgatók nagy többsége azonnal egyetértett és 3 nap múlva itt, ebben a zsúfolásig megtelt teremben bejelentettük szándékunkat. A bejelentést először döbönt csend fogadta „ezek meg vannak örülve”, az előző években ilyen tömeg előtt kizárólag az egyetemi párt- és DISZ-vezetők szólhattak, majd néhány másodperc múlva lelkes éljenzés: a jelenlévők egyhangú szavazással megalakítottak a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségét, azzal, hogy a működés részletes szabályait a 4 nap múlva újra összehívott nagygyűlés fogja tárgyalni.

A megalakulás kimondását követően került sor az akkor tanulmányinak és szociálisnak nevezett követelések megfogalmazására. Ezek közül a fontosabbak:

– fakultatív nyelvoktatás több speciál légiómot;

– a marxizmus oktatását szabadítsák meg a dogmatizmustól;

– szabad elvi viták rendezésének a jogát;

– egyetemi autonómia visszaállítását követeltük.

Ezek abban a helyzetben nyugodtan nevezhetők politikai követelésnek is.

Egy közbevetés. Úgy látszik, a forradalom leverését követő 3 évtized sem oldotta meg ezek nagy részét, mert 1988. szeptember 28-án itt Szegeden, majd mástutt is követeléseként hangzik el az egyetemi autonómia megvalósítása, a tanszabadság és az ideológiai tárgyak szabadon választhatóságának bevezetése. Még az orosz nyelv kötelező oktatásának eltörlése is szerepelt.

Visszatérve 56. október 16-ára, erre az egyébként forradalmi hangulatú diákgyűlésre, elhangzanak igazán csak a fiatalokra jellemző, de az akkori hangulatot jól tükröző felszólalások is.

Egy hallgató hozzászólásából idézek: „Állítsunk maradandó emléket (a mai napnak). Az intézetben van egy európai hírű zenélő óra, ami 12 éve tönkrement. Adjunk össze pénzt, hogy ezt az órát helyreállíthassuk és az óra addig járjon, ameddig a MEFESZ betölti hivatását.” A nagygyűlés második részében a hallgatók már félreértéketlenül politikai követeléseket fogalmaznak meg. Először csak szerényebb, Nagy Imre nevével fémjelzett reformköveteléseket, majd egyre radikálisabb, alapvető változásokat sürgetőket, melyek közül a leglényegesebbek:

– az orosz csapatok kivonásának követelése, hogy az ország visszanyerje függetlenségét;

– szabad, demokratikus választások megtartásának követelése, az egypárti diktatúra eltörlése érdekében;

– a nemzeti ünnepek, jelképek visszaállításának követelése.

Egy hét múlva ezek lesznek a forradalom alapvető követelései. A gyűlést követően másnap, október 17-én megfogalmaztunk és elküldtünk az ország több egyetemére egy felhívást, hogy csatlakozzanak kezdeményezésünkhöz.

A budapesti és több vidéki egyetemen, főleg a kollégiumokban a fiatalok gyűléseket kezdeményeznek. A Szegedről és egyéb helyekről érkező hírek hatására az MDP politikai bizottsága is kénytelen az egyetemisták úgymond mozgolódásaival foglalkozni, és egy javaslatot fogadott el néhány tanulmányi követelés esetleges bevezetéséről. Erre a javaslatra írta rá Marosán György – van-e aki e nevet nem ismeri – kb. október 18-án: „elvileg egyetértek, de vigyáznunk kell, nehogy az egyetemi stricik hangulata átmenjen kommunista és szovjet ellenes támadássá” Úgy gondolom ehhez nem kell megjegyzést fűzni.

Október 18-19-én az összes karon választással megbíztunk egy vezetőséget a szervezeti szabályzat pontosításával és a program véglegesítésével. A szervezeti szabályzatban részletesen rögzítésre került a diák-nagygyűlés a kari diákgyűlés, a csoportgyűlések feladat- és hatásköre, működésének alapvető szabályai. Felhívásunk eredményeként az október 20-i nagygyűlésünkre már több fővárosi és vidéki egyetemről küldöttek jönnek, akik támogatják kezdeményezésünket, több egyetem hallgatói pedig, többek között a budapesti műegyetemisták is, táviratban üdvözlötték gyűlésünket.

A diákgyűlésen – a hallgatók között ülve – részt vesz az egyetem rektora, Baróti Dezső, Fodor Gábor akadémikus, több oktató, akik hozzászólásaikban egyetértenek a MEFESZ megalakításával, elvi és gyakorlati támogatásukról biztosítanak bennünket. A 20-i gyűlésünknek a levezetését – kérésünkre – elvállalta Perbír József dékánhelyettes, aki később Csongrád megyei forradalmi bizottság elnöke lesz, és a megtorlás során életfogytiglani börtönbüntetéssel sújtották.

Erre a 20-i gyűlésre igen jellemző, hogy a MEFESZ szervezeti és működési szabályzatának részletkérdéseiről órákon keresztül vitáztunk, olyannyira, hogy akik a lépcsőházban és az épület előtt hangszórókon keresztül hallgatták a hozzászólásokat, türelmetlenkedtek, „hagyják már abba a vitakozást, mikor jönnek már a követelések.” A szervezeti szabályzatból csak a MEFESZ célját szeretném szó szerint ismertetni: „A szövetség célja, hogy az egyetemről és főiskolákról kikerülő ifjúság, mely a nemzet agyát van hivatva képviselni, ne közönyös, passzív tömeg, ne gyáva, gerinctelen és önző réteg legyen, hanem népéért, hazájáért, boldogabb jövőnkért harcoló bátor, lelkes sereg. Ne riadjon vissza az igaz szó kimondásától, hanem képzettségével, tudásával, tehetségével népünket, hazánkat szolgálja és minden esetben képviselje a munkás és parasztiifjúság érdekeit is.”

A nagygyűlés végül elfogad egy 10 pontos tanulmányi és egy 10 pontos politikai követelést tartalmazó programot.

A gyűlés utáni hangulatra így emlékszik vissza Czigány Lóránt akkori bölcsészhallgató: „A végtelenbe nyúló nagygyűlés után diadalittasan tértünk haza. A fellegekben jártunk. A diákszállóban mindenki a rádiónak esett, hátré jőz az ésszel nem lehetett hinni, hogy a hírekbe bármi is belekerült volna a szegedi diétáról. Ám csakhamar körbefutott a hír, hogy a Szabadeurópa rádió az éjféli hírekben röviden beszámolt az Auditórium Maximumban történekről.” Csak a fiataloknak mondom, hogy az 50-es években a Szabad Európa Rádió adását szinte

minden magyar család titokban, fülét a rádióra tapasztva hallgatta, így próbált valós tájékoztatáshoz jutni az országban és a világban történt eseményekről. Kérem, hallgassanak meg felvételtől egy rövid részletet, ami 2 nappal a forradalom kitörése előtt került adásba.

Hozzáteszem, hogy mint később kiderült, az október 20-a és 22-e között megjelent nagy amerikai, német, francia, svájci lapok bőszes terjedelemben számoltak be a magyar egyetemi és főiskolai ifjúság „szabadságharcáról”, igen nagy jelentőségű eseménynek értékelve azt.

A folytatás – és kérem figyeljenek az egyes lényeges események között egyre rövidülő időre, hogy október 22-ére (ez egy hétfői nap) az egyetemi párt- és DISZ-vezetés – központi utasításra – az ország összes többi egyetemén és főiskoláján diákgyűléseket hív össze, megpróbálva átvenni az események irányítását. Ezekben a gyűléseken azonban mindenütt a hallgatók ragadják magukhoz a kezdeményezést, többségükben csatlakoznak a szegedi MEFESZ-hez, és ők is megfogalmazzák tartalmunkban a szegedihez hasonló, most már elsősorban politikai követeléseiket. A diákgyűlések döntéséhez hozzájárult, hogy a pécsi, veszprémi, debreceni, gödöllői egyetemén és a közismert műegyetemi gyűlésen is felszólaltak az odautazott szegedi MEFESZ-küldöttek és tájékoztatást adtak a Szegeden történekről, ismertették a MEFESZ követeléseit és csatlakozásra szólítottak fel.

Október 23-án elsőként délelőtt 11 órakor a debreceni egyetemi hallgatók mennek ki az utcára, zászlókkal, transzparensekkel, Kossuth-nótát énekelve, jelmondatokat harogva a Nagyerdei körúton a megyei pártbizottság székháza elé. Délután csatlakoznak hozzájuk a debreceni polgárok és este 6 órakor az ÁVH sortüze oszlatja szét a tüntetést, hárman életüket vesztik, hatan megsebesülnek.

Budapesten 15 órakor a műegyetemisták az egyetem épületéből, a bölcsészkar és egyéb más hallgatók a Petőfi Szobortól indulnak a Bem térre, a műegyetemisták küldöttsége a Rádióba megy, kérve az előző este elfogadott politikai követelések ismertetését. A hatalom válasza itt is a sortűz, és kitor a forradalom. Ezután sokan részt vesznek a hallgatók közül a fegyveres harcokban és még többen nemzetőrként vigyáznak a forradalom tisztaságára.

1956 jelentősége, nemzetközi hatása úgy gondolom, ismert. Ezért méltán lehetnek büszkéek Önök, hogy ennek a progresszív folyamatnak az elindítója a magyar egyetemi és főiskolai ifjúság volt.

Vezetni tudni annyi...

**JAKAB
CSABA**

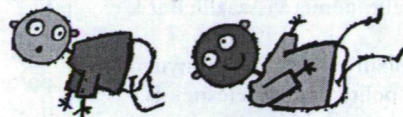
**autósiskolájában
...mint élni tudni!**

**tankönyv, részletfizetés,
diákkedvezmény**

**Tanfolyamok
kéthetenként indulnak**

Vitéz u. 13-15. Tel.: 422-335

Veritas Virtus Libertas

Végét vetik a zenének,
S hazamennek a legények.

(Petőfi Sándor, 1823-1849)

Köszöntünk Szegeden!

Szegedi Tudományegyetem Polgáriért Alapítvány

Vigyázz! Egyetemistákt!

Hallgatói Bolt

Nosce tempus opportunum

(Pittakosz, ie. 600.)

TÁK Boldogasszony 6.

GABRIEL TAXI

**A 2000. ÉV TELEFONSZÁMA
AZ ÉVEZRED TAXIJA**

555-555

**A diákok taxija!
A legolcsóbban
Szegeden!**

Kérd a „7”-es tarifát!

*Az EHÖK és a JATE Klub
ajánlásával*

**ANGOL ÉS NÉMET
NYELVTANFOLYAMOK
EGÉSZ ÉVBEN**

Az ILS Szeged Nyelviskola folyamatosan felkészítő kurzusokat indít, amelyek államilag elismert nyelvvizsgákkal zárulnak.

Az akkreditált nyelvvizsgák kiváltják az érettségit, elfogadottak diplomához és nyelvtudáshoz kötött munkakörök betöltéséhez.

Igény szerint szervezünk próbavizsgáztatást és személyre szabott konzultációt is.

Jelentkezés folyamatosan hétköznap 8 és 18 óra között, valamint pénteken 8 és 12 óra között.

**RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÓT
KÉRJEN IRODÁNKBAN**

ILS Szeged Nyelviskola

6720 Szeged, Victor Hugo u. 6.

Telefon: 62/420-595

www.ils.col.hu

Postaláda

Az itt közölt hozzászólások az olvasók véleményét tükrözik, melyek nem feltétlenül azonosak a szerkesztőség álláspontjával. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett leveleket szerkesztett, rövidített, korrektrázott formában közölje.

Egyetemi kollégiumok Szegeden – ahogy a hallgatók látják... A „Szemi”

Bizonyos E.Á. és B.T. cikkére szeretnék reagálni, ami a Semmelweis kollégiumról szólt (*Egyetem, 2003. június*). Már 4 éve lakom a „Szemiben”, szóval lehet hogy van alapom arra, hogy bizonyos javításokat eszközöljek a cikkkel kapcsolatban.

Akkor lássuk:

1. A Semmelweis kuli a gyógyszerész kar kollégiuma, itt nem „leendő doktorok” élnek. Erről egyébként egy viszonylag szép fekete tábla is tájékoztat a bejáratnál jobbra, már ha az ember el is megy esetleg arra a helyre, amiről ír...
2. Emeletenként 19 szoba van, nem 18.
3. TV utoljára 3 éve volt az első emeleten, és a harmadikon is egyidőben. Azóta már csak a harmadikon van. Ellenőriztem, a Fashion tv nincs is behozva rajta.
4. Lehet, hogy meg kellett volna említeni, hogy minden szobába be van kötve a net, és eléggé széles a sávja is...
5. Nincs is vészkijárat. A folyosók végéről a menza konyha ajtajára, valamint az orvosi rendelő lépcsőjének tetejére látni. Én nem tudom, a tisztelt írók milyen vészkijáratot láttak, de az meg végképp valószínűtlen, hogy sörösüvegekkel lett volna teledobálva.
6. „Belépés után bekopoghatunk az igazgatóhoz”. Nos, a kollégiumok igazgatójának, Bella Károlynak az irodája az Apáthyban van, a Szemiben max a gondnoknőhöz lehet bekopogni. Ugye, ugye milyen fontos a pontos tájékoztatás...?
7. A Medikában kétségtelenül nagy bulik szoktak zajlani, de azért sexorgiák nem. Elég régóta járok oda, de egy darab eldobott óvszerpapírt nem találtam soha...

Röviden ennyi. Azt hiszem az egész kollégium nevében beszélek, amikor azt mondom, eléggé felháborító, hogy a cikk által közölt minden állítás helytelen. Én úgy éreztem az olvasás közben, hogy az író direkt le akarja jártni az itt lakókat. Főleg

a többi kollégiumról írt cikkel összehasonlítva tűnik ez fel. Nem tudom mit tehetünk, amivel kiérdemeltük ezt, de biztosíthatom, hogy semmivel sem vagyunk rosszabbak más kollégistáknál. Szerintem minimum egy helyreigazítást megérdemelnénk a következő számban...

*Spiogl Gábor
(SZTE GYTK)*

Egyetemi kollégiumok Szegeden – ahogy a hallgatók látják...

Olvastam a weblapokon pár cikket. A kóliról egész jó, azért cool, hogy van valaki, aki ezzel is foglalkozik, olvasom az egyetemi sajtót, de nem nagyon láttam ilyesfélét még. Tényleg nem rossz. Viszont a nyalást a hőkösöknek meg tanároknak hagyhatnátok, mégha csurran is tőlük lóvé, akkor se olvassa senki a propagandainterjúikat (hacsak ők maguk nem). Viszont az alberti helyzettel foglalkozhatnátok, mert sokakat érdekelne! Kolisokat is, a többieket meg nagyon érinti is!!

*Kovács István
(kovacs_istvan01@freemail.hu)*

EGYETEM-kommentár

Olvasói Levél „Munkatársunknak”

A 2003. októberi Egyetemben megjelent „Egy oktató spontán véleményezése a BTK-n” című cikkedhez lenne néhány hozzáfűznivalóm. Cikked magánvéleménynek hatott és közel sem oknyomozói riportnak. Kimaradt belőle azoknak a véleménye, akikről szó volt benne – nem szólt meg egyik petíciós oldal sem, Bajnóczy tanárnő sem, Dékán Úr sem, és megvádolt hőkösök sem. Először is úgy gondolom érdemes lenne kicsit kerekébb képet adni a véleményezés körülményeiről.

Az első petíciót, név nélkül beadó (de bármikor aláírni hajlandó) hallgatók nyújtották be, akik elbuktak az alapvizsga szeptemberi megismétlésén. A petíció tartalmát tekintve a valós dolgok (*az előre meg nem határozott számonként anyagot*) mellett erős túlzásokat (*90%-os bukási arányt a júniusi vizsgán a valós 50% helyett*), teljesíthetetlen kérelmeket (a vizsga rendszerének átalakítását a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatnak ellentmondóan) tartalmazott. Mindamelllett a bukásokért egyértelműen Bajnóczy Beatrix tanárnőt okolta.

A szak hallgatóinak egy másik rétege felháborodásának adott hangot azzal, hogy egy ellenpetíciót írt, mely az említett tanárnőt ért vádakot igyekezett tisztázni és biztosítani az illetékeseket a tanárnő kor-

rektségéről és minőségi munkájáról – az alapvizsgáról és az azt körülölgő igazságtalanságokról egy szót sem tartalmazott. Lévé az első petíció aláírás nélküli, ezen hallgatók ezúton is el akarták magukat határozni a vádaskodó levélről.

Míg az első petíciót a Dékán Úrhoz nyújtották be, a másikat csak az Intézet Tanácsának. Ugyanezen tanácson Nagy Sándornak és jómagamnak, mint hallgatói képviselőknek, sikerült kijárnunk az Intézet hozzájárulását, hogy a kérdéses hallgatók beiratkozhasanak a mostani félévre, azaz a teljes évet ismételhessék, ami az ő kívánságuk volt, mivel nem akartak kiesni a tanulásból és az egyetemi életből. A tanulmányi Dékánhelyettes Úrral folytatott hosszas egyezkedéseink után viszont sajnálatos módon nem sikerült átvinni kezdeményezést, annak Tanulmányi és Vizsgaszabályzat volta miatt.

Úgy gondolom egyik megbukott hallgató sem tagadhatja, hogy igenis foglalkoztunk az ügyekkel és megtettünk mindent, ami tőlünk telt. Ami az aláírások kérdését illeti, az ellenpetíciót ténylegesen aláírta Kuthy Petra, Mátyás Dénes és Vukmann (*helyesen: Vukman – a szerk.*) Péter és én is harmincöt-negyven hallgatóval egyetemben. Aláírási jogunkat megindokoltnak érezzük, lévén angol és amerikanisztika szakos hallgatók vagyunk, akinek igenis volt véleménye az ügygel kapcsolatban. Nem gondolván, hogy a médiában fel fogják ellenük használni egykor illetve jelenleg betöltött tisztségünket.

Továbbá felhívnam figyelmedet néhány súlyos ténybeli tévedésre, ezúton helyreigazításhoz folyamodva: a harmadéves alpvizsga első körében ténylegesen elbuktam, de az utóvizsgán átmentem – ergó nem voltam dékáni vizsgán. Továbbá a 70%-os eredmény nem színónmája az „átcsúszott” kifejezésnek. És mint már fentebb említettem, a kérdéses második petíciót nem nyújtottuk be a Dékán Úrhoz, ezt a ferditést ő is felháborodással fogadta.

Mindazonáltal megjegyezném, hogy cikked vádaskodásai és szenzációhajhász, lincselésre buzdító hangulata sajtóetikailag erősen kifogásolható az említett hiányosságok és anonimitásod tükrében.

*Tisztelettel és nevemet vállalkva:
Hertlik Balázs*

*Az ügy érintettjei hozzászólásainak lapunk hasábjain a jövőben is helyt adunk, egyéb, a témához kapcsolódó olvasói leveleket az Egyetem Online oldalain közöljük:
www.egyetem.szeged.hu (A Szerk.)*

*Az eredeti cikkek hozzáférhetőek az Egyetem Online archívumában a
www.egyetem.szeged.hu weboldalon.*

1956-os megemlékezések Szegeden

Emlékezés a MEFESZ emléktáblájánál
(balról jobbra: dr. Kiss Tamás, Alattyányi István; BTK, 2003. október 16.)

Koszorúzás Nagy Imre szobránál (az EHÖK nevében koszorúzó: Telegdy Gergely, Marofka Ferenc; Rákóczi tér, 2003. október 23.)

Koszorúzás a MEFESZ emléktáblájánál (balról jobbra: Vincze József, Pusztai Éva, dr. Fejér Dénes, Kiss Tamás; BTK, 2003. október 16.)

Koszorúzás Nagy Imre szobránál (az SZTE Polgáraiért Alapítvány nevében koszorúzó: Alattyányi István, Haág Zalán István; Rákóczi tér, 2003. október 23.)

EGYETEM Online JÁTÉK!

„Legyél Te a 4000-dik” című játékunk nyertese:

Tari Emese

(SZTE BTK III. könyvtár-I. orosz).

Nyereménye: 1 db. UNIVERSITY of Szeged póló
Gratulálunk!

A Játék folytatódik! Legyél Te az 5000-dik!

Játékszabály: www.egyetem.szeged.hu